

УДК 336.22

ВЗАЄМОДІЯ ПРАВОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА ПОДАТКОВИХ ОРГАНІВ: СТРАТЕГІЇ, ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ЮРИДИЧНИХ ТА ПОДАТКОВИХ РЕФОРМ

К. Є. Веремчук,

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня 2 курсу спеціальності «Право»,
навчально-науковий інститут права

Науковий керівник – к.ю.н., асистент К. С. Рогозіннікова

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

У статті розглянуто поняття державної податкової політики та функціонування діяльності державної податкової служби України. Досліджено взаємодію правової комунікації з податковими органами України. Проаналізовано стратегії розвитку взаємодії в контексті сучасних юридичних та податкових реформ, де кожна була детально описана із використанням прикладів. Наведені основні особливості визначення рівня ефективності стратегій та методик введення податкових реформ. Також зауважили на перспективах розвитку, які можливі лише після виконання ряду завдань, деякі з яких були наведені в роботі.

Ключові слова: правова комунікація, податкові органи, податкові реформи, стратегія, ефективність, перспектива, взаємодія, податкова політика.

The article examines the concept of state tax policy and the functioning of the activities of the State Tax Service of Ukraine. The interaction of legal communication with the tax authorities of Ukraine is investigated. The strategies for developing interaction in the context of modern legal and tax reforms are analyzed, each of which is described in detail using examples. The main features of determining the level of effectiveness of strategies and methods of implementing tax reforms are provided. Perspectives on development are also noted, which are possible only after completing a series of tasks, some of which are outlined in the paper.
Keywords: legal communication, tax authorities, tax reforms, strategy, effectiveness, perspective, interaction, tax policy.

Динамічний розвиток суспільних процесів стосовно правових і податкових комунікацій в розрізі питання введення нових реформ вимагає від його учасників активного вивчення та налагодження стратегій розвитку, проведення оцінки ефективності та загального аналізу перспектив розвитку. Така комунікація повинна ґрунтуватись на принципах прозорості, доступності та зрозумілості аби посприяти дотриманню податкового законодавства, водночас стимулюючи економічне зростання внаслідок забезпечення справедливого оподаткування.

Мета цієї статті полягає у дослідженні важливості взаємодії між правовою комунікацією та податковими органами у сучасному контексті юридичних та податкових реформ. Вона спрямована на виявлення стратегій, що забезпечують ефективну взаємодію між цими суб'єктами, оцінку їх ефективності та аналіз перспектив розвитку цієї взаємодії у майбутньому. Це дослідження має на меті сприяти розумінню та покращенню механізмів взаємодії між правовою системою та податковими органами з метою забезпечення ефективності та прозорості в системі оподаткування.

Оскільки тема нашого дослідження стосується податкових реформ, доцільно розглянути поняття державної податкової політики. Державна податкова політика – це діяльність держави у сфері встановлення, правового регламентування та організації справляння податків і податкових платежів у централізовані фонди грошових ресурсів держави [2]. Чинне Положення про Міністерство фінансів України забезпечує реалізацію та формування загальної державної податкової політики у всіх верствах суспільства. Разом з тим Міністерство фінансів України разом із визначення податкової політики дає нам посилання на Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки, основними тезисами якого є: збільшення ефективності та стабільності передбачуваності системи оподаткування, покращення якості адміністрування податків, надання справедливості рівності в системі оподаткування, а також її приведення у відповідність до норм Європейського Союзу.

Проте з того часу економічна ситуація зазнала велику кількість змін внаслідок поширення коронавірусу та початку повномасштабного вторгнення з боку РФ, тому перед нами постає все більше проблем (матеріальні активи, оборонний сектор, державні витрати, демографічні виклики), задля чого і потрібно шукати стратегії вирішення, але наша тема дослідження стосується взаємодій розвитку, тому пропонуємо такі стратегії взаємодії:

- збільшення доступу до інформації. Наразі в Україні можна натрапити на велику кількість дезінформації яка потрапляє нас від РФ, яку не кожен може перевіряти, тому пропонуємо розширити кількість офіційних джерел влади з податкових питань. Як до прикладу великого резонансу отримала податкова реформа запропонована офісом Президента України, що отримала у ЗМІ назву «10-10-10». Податкова реформа чи сон рябої кобили? [1]. Хоч інтернет-ресурс надав актуальну інформацію за її тлумаченням радимо звертатись до юристів на основі офіційного оголошення Президента;
- забезпечення прозорості і підзвітності. З 23 червня 2022 року Україна отримала статус кандидата на вступ до ЄС, що автоматично вимагає від України приведення в норму всіх процесів, що стосуються гласності та прозорості державних органів. Питання реформування та гармонізації податкової політики загострюються в період імплементації податкової політики України до податкових стандартів Європейського Союзу [3, С. 213]. Радимо запровадити більше механізмів для громадського контролю за діяльністю податкових органів аби уникнути скандалів, що ширяться країною останнім часом у зв'язку з неправильним оподаткуванням доходів;
- зміни законодавства. Законодавчий документ, через який здійснюється правове забезпечення та реалізація податкової політики України – Податковий кодекс України [3, С. 214]. Міркування А. Пишного, щодо не внесення, а загального скасування податкового кодексу мають своїх прихильників і досі. Проаналізувавши кількість внесення до нього змін, краще було би скасувати його і натомість ввести в дію новий, котрий охопить усі наявні проблеми;
- регулятивна функція податкового права. М. Тюріна описує одну із головних функцій податкової політики – регулятивну, яка направлена на контроль податкових операцій та їх процесів відтворення, продовжуючи це думкою А. Сміта, що процеси повинні відбуватись просто, зручно та ефективно;
- поступовість. Не зважаючи на кількість запитів та ризиків котрі виникають в податкової політики, всі її зміни повинні бути поступовими задля забезпечення якості та відповідності норм Європейського Союзу.

Стратегії, перераховані нами, є невичерпними, їх можна наводити в більшій кількості, проте ми обрали, на нашу думку, найголовніші, котрих мають дотримуватись державні реформатори.

Стосовно ефективності взаємодії комунікацій правового та податкового характеру, то насамперед все повинно відбуватись за принципами верховенства права, рівності перед законом та судом, неупередженості тощо. Хоч і податкове законодавство є недосконалим, проте на сьогодні воно є чинним та вимагає від всіх резидентів та нерезидентів країни його дотримуватись, щоб уникнути хаосу та більших проблем. Якщо виникають проблеми або порушення відповідно до національного законодавства в розрізі податкового права, радимо відразу звертатись до відповідних органів аби їх усунути та підтримувати раніше згадану взаємодію.

З'ясувати ефективність податкових реформ також допомагає М. Тюріна, наводячи ознаки, які повинні бути наявні в реформах, а саме: логічність, стабільність, узгодженість актів відносно принципів верховенства права, оптимальність структури органів фіскальної служби, обґрунтованість прийомів обрахунку та адміністрування податків і зборів тощо. На противагу цьому американські економісти прогнозують успішний розвиток за допомогою таких ознак ефективності, як встановлення рівномірного розподілу податкового навантаження, мінімізація впливу на процес ухвалення економічних рішень, стимулювання інвестування в бізнес за допомогою оптимального балансу між соціальною справедливістю та економічною ефективністю, забезпечення стабільності та зміцнення економічного розвитку, розроблення простої та зрозумілої системи оподаткування, зниження витрат на адміністрування податків.

Щодо перспектив комунікацій, вони можуть мати позитивне втілення, використовуючи сучасні інтернет-ресурси, наприклад: штучний інтелект та інші автоматизовані процеси, які будуть слідкувати за постійним потоком поширення правової інформації в ЗМІ, можна запровадити власні інтернет-ресурси з наданням корисної правової інформації з питань податкової політики, створити інтерактивні платформи (онлайн-платформи, соціальні мережі з цікавим наповненням, щоб обговорювати проблеми та питання платників податків), створення онлайн-семінарів від посадових осіб, що стало популярним останнім часом, залучення громадськості (співпраця з різними громадськими організаціями у поширенні та встановленні правової комунікації з податковими органами), створення спільних проєктів.

Поступове виконання всіх дій є дуже важливим, оскільки воно надає впевненість у перспективах розвитку для нашого інформаційного середовища у податкових органах.

Отже, взаємодія правової комунікації та податкових органів є дуже важливою на сьогодні, власне через процеси діджиталізації відбувається осучаснення процесів діяльності державних органів України. Насамперед розроблення стратегій, серед яких ми визначили, що потрібно збільшити відкритість та прозорість перед народом. Далі потрібно проаналізувати їх ефективність та вдалість, задля чого ми навели критерії оцінювання ефективності податкових реформ. Щодо ефективності та перспектив розвитку, важливо постійно вдосконалювати процеси взаємодії між правовою комунікацією та податковими органами з метою підвищення довіри до системи оподаткування, зменшення податкових порушень та сприяння економічному розвитку країни.

1. «10-10-10». Податкова реформа чи сон рябої кобили? URL : <https://glavcom.ua/economics/finances/101010-podatкова-reforma-chi-son-rjaboji-kobili-871020.html> (дата звернення: 09.05.2024). 2. Податкова політика. URL : <https://mof.gov.ua/uk/tax-policy> (дата звернення: 09.05.2024). 3. Тюріна М. М. Ефективність податкової політики України в рамках інтеграційних процесів. *Економіка і суспільство*. 2022 / Мукачівський державний університет. Вип. № 18. С. 213–218.